

Insect van de maand augustus

De stadsreus of Hoornaarzweefvlieg (*Volucella zonaria*) is groter dan alle andere zweefvliegen. Het is een zomergast, hij komt vanuit Zuid-Europa naar Nederland en wordt hier het meest gezien in het westen en zuiden van ons land. Ze zijn opmerkelijk vaak te vinden op budleja, vlinderstruik. Maar andere soorten als berenklaauw en koninginnekruid vinden ze ook aantrekkelijk.

Het achterlijf is geel tot roestrood met zwarte banden. Bij vrouwen is het borststuk roestrood, bij mannen meer zwart. Vooral bij de vrouwen valt de gele kop op. De korte voelsprieten verraden dat het een vlieg is en geen wesp. Wespen hebben altijd lange antennen. De vlieg is 18 – 25 mm groot en ze zijn te zien van juni tot oktober. Ondanks de grootte en het vervaarlijke uiterlijk is hij geheel ongevaarlijk. Het is een vlieg, een angel of steeksnuit heeft hij niet en het volwassen dier leeft van stuifmeel en nectar.

Stadsreuzen zijn expansieve zwervers, eenmaal ontpopt zwerven ze rond en keren niet terug naar hun geboorteplek. Ze kunnen grote afstanden afleggen, met de wind mee en dus ook in ons land terechtkomen. Ze planten zich hier, dankzij de warmere zomers, vaak ook succesvol voort.

De stadsreusvrouw legt haar eitjes in wespennesten, nesten van gewone wesp. Duitse wesp of hoornaar. Wanneer ze een wespennest gevonden heeft, gaat ze zich eerst uitgebreid poetsen. Dan betreedt zij lopend het nest en gaat in enkele dagen rustig haar eitjes leggen. Ze kan ongestoord haar gang gaan. Zelfs bij contact met de wespen wordt zij niet aangevallen. Hoe dit kan, is niet precies bekend. Misschien heeft ze met het poetsen een geur aangebracht die de agressie van de wespen onderdrukt. Enkele dagen nadat het vrouwtje het wespennest verlaten heeft, komen de eitjes die zij gelegd heeft uit. De larven leven onder in het nest, waar ze zich voeden met dode wespenlarven, stervende wespen en afval. De wespen laten ook hen met rust. In de herfst verlaten alle wespen het nest: de werksters en de koningin gaan dood, mannetjes en jonge koninginnen vliegen uit om te paren, waarna ook de mannetjes sterven en de jonge koninginnen een overwinteringsplaats zoeken. De stadsreuslarven blijven achter om in het lege nest te overwinteren. In de volgende zomer verpoppen ze, waarna een nieuwe generatie stadsreuzen verschijnt.

De naam stadsreus verwijst naar de reusachtige grootte (voor een zweefvlieg) en dat hij in steden meer gezien wordt dan daarbuiten. Ook wel hoornaarzweefvlieg vanwege de gelijkenis met onze grootste echte wesp, de hoornaar.

In Nederland leeft nog een zweefvlieg die de eitjes afzet in wespennesten, de witte reus. En de hommelseus, ook een zweefvlieg, zet eitjes af in – raden maar – hommelnesten.

Zie je een stadsreus? Maak een foto en meld deze op waarneming.nl of stuur de foto met datum en vindplaats naar mij op.

Anna Kreffer
nachtvlinders@den-haag.knnv.nl
06 26417137

De stadsreus.

Foto: Meint Mulder; let op het verschil in grootte met de “gewone” zweefvliegen.

De stadsreus.

Foto's: Anna Kreffer;

Links: man; rechts: vrouw.

